

**Harakati ya Mwezi wa Saba,
Kilio cha Usiku wa Manane
na Kalenda ya Karaite**

Adrian Ebens

Harakati ya Mwezi wa Saba, Kilio cha Usiku wa Manane na Kalenda ya Karaite.

Kimechapishwa na

maranathamedia.com

Machi 24, 2018

Kilihaririwa Mei 13, 2018

Yaliyomo

Je! Tunapaswa kufuata Kalenda ipi?.....	4
Kilio cha usiku wa manane.....	5
Kalenda ya Wakaraite.....	5
Ikwinoksi ya Vernal katika Utata Mkubwa.....	8
Lakini je, Wakaraite wa sasa hawakatai Oktoba 22, 1844?	10
Waliopinga akina Baba wa Nicene.....	11
Lakini Shayiri haiaminiki sana!.....	12
Hillel II na Kuwafanya Warumi wawe na Furaha	13
Njia Angavu ya Mbinguni.....	14
B. “Mwaka wa 1843.”	17
1. Hesabu za muda	17
2. Marekebisho ya hesabu.....	20
3. Kukatishwa tamaa kwa kwanza	22
C. Kilele cha Shughuli za Wamishonari wa Miller	23
1. “Siku ya 10 ya mwezi wa saba.”	23
2. Kilio cha “Kweli Usiku wa Manane.”	26
3. Tamaa ya pili au kubwa	29
D. Muhtasari	30

Je! Tunapaswa kufuata Kalenda ipi?

Kwa sisi ambao tumekuja kugundua kuwa kuna mtindo wa kimungu wa baraka katika Sabato na karamu, kwa kawaida hufuata swali; tunapaswa kufuata kalenda gani?

Kwa wale ambao wanaamini kwamba Mungu aliwaongoza Wasabato kwenye jukwaa dhabiti lisilo na mwendo mnamo 1840-1848 basi kijitabu hiki ni chako. Ikiwa una nia ndogo katika kazi ya waanzilishi wa Uadventista au ujasiri kwamba kwa kweli Mungu aliweka jukwaa thabiti katika kuhubiri kwao ujumbe wa Malaika wa Tatu basi tafadhali achia hapa. Hutapata nyenzo zifuatazo zakukufaa.

Kilele cha unabii wa miaka 2300 wa Danieli 8 mnamo Oktoba 22, 1844 ndio nguzo kuu ya imani ya Waadventista.

Maandiko ambayo juu ya mengine yote yalikuwa msingi na nguzo kuu ya imani ya ujio ilikuwa tangazo: “Mpaka siku elfu mbili na mia tatu; ndipo patakatifu patakapotakaswa.” Danieli 8:14. *GC 409*

Njia ya jinsi Wasabato walivyowasili mnamo tarehe 22 Oktoba 1844 ilikuwa kupitia harakati ya mwezi wa saba iliyojengwa kwenye Kalenda ya Kiyahudi ya Kiraite. Nimejumuisha katika kijitabu hiki historia ya kina ya vuguvugu la Waadventista la 1843 na 1844 kuonyesha ushahidi kwamba hii ni kweli. Ellen White anaelezea historia hii katika kitabu *Great Controversy*. Acha ninukuu hapa kidogo:

Chini ya mfumo wa Musa, utakaso wa patakatifu, au Siku kuu ya Upatanisho, ilitokea **siku ya kumi ya mwezi wa saba wa Kiyahudi** (Mambo ya Walawi 16: 29-34), wakati kuhani mkuu, akiwa amefanya upatanisho kwa Israeli wote, na kwa hivyo waliondoa dhambi zao kutoka patakatifu, wakaja na kuwabariki watu. Kwa hivyo iliainika kwamba Kristo, Kuhani wetu Mkuu, atatokea akiitakasa dunia kwa kuangamiza dhambi na wenye dhambi, na kuwabariki watu Wake wanaosubiri na kutokufa. **Siku ya kumi ya mwezi wa saba, Siku kuu ya Upatanisho, wakati wa utakaso wa patakatifu, ambao mnamo mwaka wa 1844 uliangukia tarehe ishirini na mbili ya Oktoba**, ilizingatiwa kama wakati wa kuja kwa Bwana. Hii ilikuwa sawa na uthibitisho uliowasilishwa tayari kwamba siku 2300 zitakoma katika msimu wa vuli, na hitimisho lilionekana kuwa lisiloweza kushikiliwa.

Katika mfano wa Mathayo 25 wakati wa kungojea na kusinzia unafuatwa na kuja kwa bwana arusi. Hii ilikuwa kulingana na hoja zilizowasilishwa tu,

kutoka kwa unabii na kutoka kwa aina. **Walibeba usadikisho thabiti wa ukweli wao; na “kilio cha usiku wa manane” kilitangazwa na maelfu ya waumini.**

Kama wimbi la mawimbi harakati iliingia juu ya ardhi. Kutoka mji hadi mji, kutoka kijiji hadi kijiji, na kwenda katika maeneo ya mashambani ilikwenda, mpaka watu wa Mungu waliokuwa walingoja walipoamshwa kabisa. **Ushabiki ulipotea kabla ya tangazo hili kama baridi kali kabla ya jua kuchomoza.** Waumini waliona shaka na mashaka yao yakiondolewa, na matumaini na ujasiri vilihuisa mioyo yao. Kazi ilikuwa bure kutoka kwa wale waliokithiri ambao huwahi kudhihirika wakati kuna msisimko wa kibinadamu bila ushawishi wa kudhibiti wa neno na Roho wa Mungu. *GC 399, 400*

Kilio cha usiku wa manane

Ellen White anaelezea kusonga kwa Roho kama wimbi la mawimbi kujibu Kilio cha Usiku wa Manane cha harakati ya mwezi wa saba. Watu wachache wanatambua jinsi harakati hiyo ilikuwa na nguvu. Angalia kwa makini maneno haya:

Kati ya harakati zote kubwa za kidini tangu siku za mitume, hakuna hata moja iliyo huru kutoka kwa kutokamilika kwa wanadamu na hila za Shetani kuliko ile ya vuli ya 1844. Hata sasa, baada ya mwisho wa karibu nusu karne, wote walioshiriki katika harakati hizo na ambao wamesimama kidete juu ya jukwaa la ukweli, bado wanahisi ushawishi mtakatifu wa kazi hiyo iliyobarikiwa, na kushuhudia kwamba ilikuwa ya Mungu. *GC88 401.1*

Katika majira ya joto ya 1844, ilikuwa Septemba na Oktoba ya mwaka huo. Hatupaswi kukosa uhusiano kati ya ujumbe ambao uliletwa na Samuel Snow, ulioitwa Kilio cha Usiku wa Manane, na Kalenda aliyowasilisha. Matumizi ya mfumo wa Karaite hayakuwa ya kipekee kwake. Mnamo Julai 1843 Himes anaandika katika Ishara za Times zifuatazo:

Sasa kuna mabishano kati ya Wayahudi wa kabila na Wakaraite kuhusu wakati sahihi wa kuanza mwaka. Mwisho wanasema kwamba mwaka lazima uanze na mwezi mpya karibu na mavuno ya shayiri kulingana na Mlawi. xxiii. Huko Yudea mavuno hayo hayajaiva hadi mwezi mmoja baada ya pasaka ya Rabinical. *Joshua Himes, Signs of the Times, July 12, 1843*

Kalenda ya Wakaraite

Kwa kutumia mfumo wa Rabbinical Vernal Equinox, walikuwa wamesimamisha Kusulubiwa mnamo AD 33, lakini mahesabu mengine bado

hayakuwa yameketi kikamilifu. Kuanzishwa kwa mfumo wa kalenda ya Karaita husaidia kuhamisha vipande pamoja. Katika nukuu ifuatayo Himes kumbukumbu AD 30 badala ya 31 AD, kama maelezo kamili ya ukosefu wa mwaka wa sifuri katika kipindi cha mpito kutoka BC hadi AD.

Ikiwa Wayahudi wa Cariate ni sahihi, pasaka ya kweli mnamo A. D. 33, ilifanyika mwezi mmoja, au siku 29 baadaye kuliko Ferguson alivyodhani, ambayo ingeileta mwaka huo, Jumamosi. Katika jedwali hilihilo, Ferguson anatuonyesha kuwa mnamo A. D. 30, pasaka ya Rabinical ilikuja Alhamisi: ikiwa kwa hivyo tunahesabu kutoka wakati huo siku 29 hadi pasaka ya Caraita, itatuleta Ijumaa ya mwezi ujao. Kwa hivyo tunaona kwamba kulingana na Ferguson ikiwa Wayahudi wa Karaita ni sahihi, kusulubiwa huko A. D. 30, katikati ya juma, hii ingeacha miaka 3 1-2 kutoka mwezi wa 7 wa A. D. 26 na 3 1-2 miaka. *Signs of the Times, Julai 12, 1843*

Mapema katika harakati hiyo, William Miller alikuwa amesema kwamba kuja kwa Kristo kutafanyika kati ya ikweta ya Vernal ya Machi 21 1843 na ikweta ya Vernal ya Machi 1844. Lakini wakati ulivyokuwa ukikaribia, hamu ya ufahamu sahihi zaidi ikawa muhimu. Mnamo Machi 20 siku moja kabla ya ikweta ya vernal ya 1844, Himes alitangaza kabisa ujasiri wake katika kalenda ya Wakaraita.

Swali ambalo huulizwa mara nyingi, Je! Mwaka wa Kiyahudi unakoma lini? Maoni ya jumla yamekuwa, kwamba inaenea tu hadi Machi 21. - **Maoni haya, hata hivyo, ni kwa mujibu tu wa njia ya sasa ya kuhesabu wakati, inayotumika kati ya Rabbins wa Kiyahudi: lakini katika hili wametoka mahitaji ya sheria ya Musa. Kulingana na 23 ya Walawi, mwaka ulikuwa uanze na kuonekana kwa Mwezi Mpya karibu na mavuno ya shayiri, ambayo, huko Yudea, ni Mwezi mmoja kamili baadaye kuliko ule ambao Rabbins wanaanza mwaka wao.**

Hapo awali, mwaka wa Kiyahudi, kama inavyoonyeshwa na Dk Prideaux, haukuwa wa kubuniwa kabisa, na uliendelea hivyo kwa muda wote walipobaki katika nchi yao wenyewe, kabla ya maadui zao kuanza kuwatawala. **Miaka mia chache kabla ya Kristo, walitumia mzunguko wa angani wa miaka 84, na idadi fulani ya miaka ya kuingiliana, iliyo na miezi kumi na tatu kila mmoja, badala ya kumi na mbili, idadi ya kawaida. Hii ilionekana kuwa na makosa, na mzunguko wa Meto wa miaka 19, ulibadilishwa badala yake. Ili kurekebisha kasoro zake kalenda ya Kiyahudi katika sura yake ya kudumu ilifutwa na Rabi Samuel bila kukamilishwa; iliboreshwa na Rabi Adda, na baadaye ikamilishwe na Rabbi Hillel, karibu AD 360. (Tazama Prideaux Con. vol. I, pp. 49-54.) Kulingana na kalenda hii, mwaka wa Kiyahudi unaisha na mwezi mpya wa kwanza baada ya ikwinoksi ya kienyeji,**

ambayo mwaka huu ni Machi 21. Lakini kulingana na Wayahudi wa Karaita, mwaka wa kweli hauwezi kuanza hadi kuonekana kwa mwezi mpya mwezi Aprili.

Kwamba Wayahudi wa Karaita ni sahihi, ni wazi kutoka tarehe 23 ya Walawi., Ambayo inahitaji kwamba shayiri itakuwa imeiva wakati wa pasaka, siku ya 14 ya mwezi wa kwanza, na ambayo, huko Yerusalemu, ni mwezi mmoja baadaye, kuliko Rabbins hushika pasaka, na ambao hawazingatii mahitaji haya ya Mungu. *Joshua Himes, Ishara za Nyakati, Machi 20, 1844*

Baadaye katika mwaka Himes kwa mara nyingine tena anatuonyesha njia yake ya kukokotoa kuamua mwezi wa saba.

Kuna ugumu wa kujua ndani ya mwezi mzima, mwezi wa saba unapoanza. **Sheria ya Musa inataka kwamba pasaka iwe katika mwezi kamili, wakati mavuno ya shayiri yameiva**, ambayo yanatofautiana kutoka mwisho wa Machi, hadi wa kwanza wa Mei. **Wayahudi wa Kirabi hushika mwezi kamili kamili baada ya ikweta bila kujali mavuno ya shayiri na ambayo kwa kawaida ni mwezi mmoja mapema kuliko Wayahudi wa Karaita wanaotazama**, wanaofuata sheria ya Musa. Mwaka wa Kiyahudi huanza na mwezi mpya kabla ya pasaka. Ikiwa Wayahudi wa Karaita daima waliona pasaka katika mwezi wa pili kamili baada ya ikweta ya vernal, tunaweza kujua kila wakati mwaka wao unapoanza; lakini shayiri inapoiva, wanazingatia, pamoja na Wayahudi Wa kirabi, katika mwezi kamili wa kwanza. Mwezi kamili wa kwanza baada ya ikwinoksi hutofautiana kutoka tarehe 20 Machi, hadi 5 Aprili. Unapokaribia Machi 20, shayiri haijaiva, na Wakarai huchukua ya pili; lakini ikifika karibu na Aprili ya kwanza, shayiri imeiva mara kwa mara, halafu Wakarari na Wayahudi wa Kirabi wanaadhimisha pasaka kwa mwezi huo huo. Mwaka huu, mwezi kamili wa kwanza ulikuja tarehe 3 Aprili; na ikiwa shayiri ilikuwa imeiva wakati huo, na pasaka ya kweli basi ilitunzwa; au ikiwa haikuzingatiwa mpaka mwezi ufuatao, hatuna njia yoyote ya kujua. **Kwa kuwa mwezi kamili wa kwanza ulikuja kuchelewa sana mwaka huu, inaelekea Wakaraiti walisherehekea pasaka, isipokuwa mavuno yalikuwa yamechelewa zaidi ya kawaida. Ikiwa ndivyo, inafuata kwamba hivi karibuni katika mwezi wa saba.**

Calmet, katika ujazo wake ukurasa wa 3, 489, anasema, kwamba mwishoni mwa Machi, shayiri, kulingana na Shaw, ilikuwa tayari imeiva huko Yeriko; kama vivyo hivyo siku 14 baada ya huko Acre. Pia, kulingana na Hoest, mwishoni mwa Machi, iko katika sikio huko Moroko, hali ya hewa sawa na Yudea. Shayiri, anasema, hupandwa katika Uyahudi na Moroko katikati ya Februari. Ib p. 486, juz. 3. Maharagwe ya kijani, anasema Shaw, kama Calmet anamnukuu, anaweza kukusanywa machipuko, na huwa yameiva mnamo Machi. *Septemba 11, 1844 JV Himes, HST 45.4*

Vuguvugu la Millerite kwa hivyo kwa ujumla lilihama kutoka kwa njia ya ikweta ya Kiarabi njia ya Shayiri ya Karaite.

Marekebisho ya pili yalikuwa yanahusiana na mwaka sahihi wa parousia. “Mwaka wa Kiyahudi” wa Miller kutoka [ikwinoksi] Machi 21, 1843 hadi [ikwinoksi] Machi 21, 1844 mwanzoni ulikubaliwa kabisa kati ya wafuasi wake. Hatua kwa hatua, **hata hivyo, kadiri uangalifu ulivyoitwa kwa hesabu tofauti za Kiyahudi, mwelekeo wa jumla wa majadiliano ulipendelea Wakaraite kuhesabu juu ya Rabbi kuwa ni ya kibiblia zaidi. Kukubaliwa kwa hesabu ya Wakaraite kuliwaongoza kusahihisha tarehe ya Kusulubiwa, kwa sababu Ferguson, ambaye hapo awali mamlaka kuu ya Millerite tarehe ya Kusulubiwa,** alikuwa ametumia hesabu ya Ki-Rabbi katika kuiamua. *Gerard Damsteegt, Misingi ya Ujumbe wa Waadventista Wasabato na Wamisheni (1977) ukurasa wa 89.*

Ikwinoksi ya Vernal katika Utata Mkubwa

Ukweli wa kihistoria wa makadirio ya asili ya Miller ya wakati huo umeelezewa katika tanbihi katika kitabu cha Spirit of Prophecy Volume 4 ambayo baadaye ikawa The Great Controversy.

Mwaka wa 1843, hata hivyo, ulionekana kuwa unaendelea hadi majira ya chemchemi ya 1844. Sababu ya hii, kwa ufupi ilisema, ni kama ifuatavyo: **Zamani mwaka haukuanza katikati ya majira ya baridi, kama sasa, lakini katika mwezi mpya wa kwanza baada ya ikweta . Kwa hivyo, wakati kipindi cha siku 2300 kilipoanza kwa mwaka uliohesabiwa na njia ya zamani, ilizingatiwa kuwa ni lazima kufuata njia hiyo hadi mwisho wake.** Kwa hivyo, 1843 ilihesabiwa kuwa inaisha katika majira ya machipuko, na sio wakati wa masika.

Lakini siku 2300 hazivezi kuhesabiwa tangu mwanzo wa mwaka 457 B.K ; Kwa agizo la Artashasta — ambalo ni mahali pa kuanzia — halikuanza kutumika hadi msimu wa vuli wa mwaka huo. Kwa hivyo siku 2300, kuanzia vuli ya 457 K.K., lazima ziveze hadi vuli ya 1844 BK (Tazama mchoro mdogo kwenye bamba iliyo upande wa 328.)

Ukweli huu haukufahamika mwanzoni na Bwana Miller na washirika wake, walitazamia kuja kwa Kristo mnamo 1843, au katika chemchemi ya 1844; kwa hivyo tamaa ya kwanza na kuchelewesha kuonekana. **Ilikuwa ugunduzi wa wakati sahihi, kuhusiana na ushuhuda mwingine wa maandiko, ambayo ilisababisha harakati inayojulikana kama “kilio cha usiku wa manane” cha 1844. Na hadi leo hesabu ya vipindi vya unabii ikiweka mwisho wa siku 2300 katika vuli ya 1844, inasimama bila mashtaka. {GC88 682.1}**

Katika nyakati za zamani tamaduni nyingi zilikuwa zinafanya kazi kulingana na ikwinoksi ya kiasili. Kwa kweli hii ilikuwa desturi ya Warumi na kupitishwa na Wayahudi wakati chini ya mamlaka ya Roma.

Jahn katika Akiolojia yake, anasema, uk. 111, 112, kwamba Musa “aliwaamuru makuhani kuwasilisha kwenye madhabahu siku ya pili ya pasaka, au siku ya kumi na sita baada ya mwezi mpya wa kwanza mnamo Aprili, mganda ulioiva. Kwani ikiwa waliona mwezi wa mwisho wa mwaka kwamba nafaka zisingekuwa zilizoiva, kama ilivyotarajiwa, walilazimishwa kufanya hesabu, ambayo kawaida ilitokea katika mwaka wa tatu. **Marabi wa Kiyahudi wanasema, kwamba Machi na Septemba, badala ya Aprili na Oktoba, walikuwa miezi ya kwanza ya hizi mbili. Kwamba walikuwa hivyo katika kipindi cha kuchelewa inakubaliwa, lakini mabadiliko labda yalitokana na mfano wa Warumi, ambao walianza mwaka wao na mwezi wa Machi. Wayahudi wakifurahishwa na mfano wao kwa njia hii, au kutawaliwa na Kwamba hii ndiyo taarifa inayowezekana zaidi, ni dhahiri pia kutokana na ukweli, kwamba msimamo wa Rabbi haupingwi tu na Josephus, bali pia na matumizi ya lugha za Siria na Kiarabu;** kutoka kwa ukweli pia, kwamba maagizo yaliyowekwa ya siku kuu tatu za sikukuu hazitakubaliana na miezi ya Machi na Septemba, kama ilivyoonyeshwa na Michaelis: tazama Commentat, de Mensibus Hebraorum katika Soc. Kanuni. Goett. 1763-1768, uk. 10. et seq.” *Joshua Himes, ST, Julai 12, 1843*

Neno ‘Caraite’ linaashiria “kipindi kimoja katika sheria.” Hawa wanawatuhumu Rabbins kwamba wameondoka kwenye sheria, na wamefuata mila za watu wa mataifa; na malipo ni ya haki, kwani wanadhhibiti mwaka wao na ikwinoksi ya kienyeji, kwa kuiga Warumi; ilhali sheria haisemi chochote juu ya ikwinoksi ya kienyeji; *Samuel Snow, Samuel Snow, The True Midnight Cry August 22, 1884. Kilichapishwa tena ST Oct 2, na Okt 9, 1844.*

Tanbihi katika Spirit of Prophecy Juzuu 4 inaonyesha kwamba hesabu ya jumla ya asili ilirekebisha baadaye katika Kilio cha Usiku wa Manane ambacho kwa kweli kilitumia mfumo wa hesabu wa Karaita.

Ilikuwa ugunduzi wa wakati sahihi, kuhusiana na ushuhuda mwingine wa maandiko, ambayo ilisababisha harakati inayojulikana kama “**kilio cha usiku wa manane**” cha 1844. Na hadi leo hesabu ya vipindi vya unabii ikiweka mwisho wa siku 2300 katika vuli ya 1844, inasimama bila kupingwa. {GC88 682.1}

Kwa hivyo tanbihi ya juzuu hii haiungi mkono njia ya ikweta kama wakati wa kuanza mwaka. Inasema tu ukweli wa kihistoria wa jinsi Miller awali

aliihesabu kutoka kwa ufahamu wake wa nyakati za zamani na kisha anaelezea jinsi ilisahihishwa baadaye katika Kilio cha Usiku wa Manane.

Lakini je, Wakaraite wa sasa hawakatai Oktoba 22, 1844?

Wakati wa kuuliza Wakaraite wa sasa juu ya tarehe Oktoba 22, 1844 watakuambia kwamba Wakaraite walimshika ‘Yom Kippur’ mnamo Septemba mwaka huo. Habari hii imetumika kuwadhalilisha Wakaraite kuwa sio ya kuaminika. Lakini kiongozi wa sasa wa Wakaraite nchini Israeli anatuambia kwa nini walishika Septemba.

Mila ya Waadventista Wasabato inaonekana kuwa wamesikia juu ya kitendo hiki cha Wakaraite au labda walidhani ilikuwa mazoea ya Wakaraite kwa msingi wa dhana yao (sahihi) kwamba Wakaraite wanafuata kabisa Bibilia. Abib lilikuwa suala kuu kwa Wakaraite na hadi leo mkataba wa ndoa ya Wakaraite unajumuisha nadhiri kwamba wenzi wa ndoa wataadhimisha sikukuu “kulingana na mwonekano wa mwezi na kuonekana kwa Abib katika nchi ya Israeli.” Walakini, tayari katika Zama za Kati kulikuwa na jamii za Wakaraite ambao polepole walipitisha mzunguko wa miaka 19 wa Marabi. **Mwanzoni walikuwa Wakaraite tu katika nchi za mbali za Utawanyaji ambao walifuata mzunguko wa miaka 19 wa Kirabi. Walidai kuwa ilikuwa ngumu kupokea ripoti za hali ya zao la Shayiri huko Israeli kutoka mbali.** Mwishoni mwa karne ya 15 ingawa Wakaraite wa Ardhi Takatifu waliendelea kufuata Abib ingawa wenzao katika Utawanyiko walikubali mzunguko wa miaka 19 wa Marabi....

Walakini, kufikia karne ya 19 Wakaraite walifuata ulimwenguni kote mzunguko wa miaka 19 wa Kirabi huko Diaspora na Israeli. Karite Hacham Shlomoh ben Afedah Hacoheh wa karne ya 19 aliandika kifupi kilichofupishwa cha Aderet Eliyahu wa Elijah Baschyatchi. Katika kifupisho chake, Shlomoh Afedah anafafanua kifungu kilichonukuliwa hapo juu lakini anaongeza maneno yafuatayo:

“Na kwa muda sasa hamu ya Abibu imeachwa hata katika Ardhi ya Israeli na wao [wakaazi wa Israeli] wanahesabu miaka kwa kutumia mfumo uliotajwa hapo juu [yaani mzunguko wa miaka 19 wa Waabbi] kama vile tunavyofanya nje ya Israeli, [hii ni] dhidi ya uamuzi wa kisheria wa Rav [yaani Baschyatchi] na Hachamim [waliotajwa katika kifungu kilichonukuliwa hapo juu cha Aderet Eliyahu] labda ili kuungana na jamii zote na ili tusipate kutokubaliana kati yao na sisi katika kurekebisha mwaka” - Kutoka kwa “Gefen Ha’Aderet”, *Shlomoh ben Afedah Hacoheh*, Israel 1987, kur. 22-23 (iliyoandikwa mnamo 1860) [tafsiri kutoka kwa Kiebrania na Nehemiah Gordon, mabano ya mraba yaliyoongezwa na mtafsiri kwa ufafanuzi.]

Ni wazi katika wakati wa Shlomoh ben Efedah Hacothen (karibu mwaka 1860) Wakaraite wote kila mahali walikuwa kwa miaka mingi wakitumia mzunguko wa miaka 19 wa Waarabbi. Kwa hivyo, Yom Kippur lazima ilisherhekewa na Wakaraite mwishoni mwa Septemba 1844 kwa mujibu wa miaka 19 ya mzunguko wa marabi na sio mwishoni mwa Oktoba 1844. *Barua ya Nehemia Gordon juu ya Somo la Yom Kipper 1844. 27 Nov 1998.*

Tunaona kwamba kweli Wakaraite hawakushika Yom Kippur mnamo Oktoba lakini hiyo ni kwa sababu walikuwa wameacha njia yao wenyewe na wakachukua njia ya hesabu ya marabi. Ukweli kwamba Wasabato wa Millerite walisoma historia kwa uangalifu vya kutosha kugundua njia halisi ya Wakaraite hata wakati Wakaraite wenyewe hawakufuata njia yao wenyewe inazungumzia kujitolea kwao kupata ukweli.

Waliopinga akina Baba wa Nicene

Hisia za Kikristo kwa Wayahudi zilikuwa mbali zaidi. Kuna ushahidi katika maandishi ya Anti-Nicene Fathers kwamba Wakristo hawakupaswa kushiriki karamu na Wayahudi. Pia wangepadhibiwa ikiwa wangeshiriki karamu za Kiyahudi ambazo zilihesabiwa kabla ya ikweta.

XVII. Jinsi Pasaka Inavyopaswa Kusherehekewa.

Kwa hivyo ni wajibu wako, ndugu, ambao umekombolewa na damu ya thamani ya Kristo, **kuzishika siku za pasaka haswa, kwa uangalifu wote, baada ya ikwinoksi ya vernal**, usije ukalazimika kuweka kumbukumbu ya shauku moja mara mbili mwaka. Weka mara moja tu kwa mwaka kwa Yeye aliyekufa lakini mara moja.

Msijishughulisha na nyinyi wenyewe, lakini muishike wakati ndugu zenu wa tohara wanapofanya hivyo. na wakikosea hesabu zao, usiwe na wasiwasi. Weka usiku wako wa kutazama katikati ya siku za mkate usiotiwa chachu. **Wayahudi wanapokuwa wakila karamu, mnafunga na kuomboleza juu yao, kwa sababu siku ya sikukuu yao walimsulubisha Kristo; na wakati wanaomboleza na kula mkate usiotiwa chachu kwa uchungu, furahini. Lakini usiwe mwangalifu tena kufanya sherehe na Wayahudi, kwani sasa hatuna ushirika nao; kwani wamepotoshwa kwa sababu ya hesabu yenyewe, ambayo wanadhani wanatimiza kikamilifu, ili wapotezewe kila upande, na wazunguwe mbali na ukweli. Lakini je! Unaangalia kwa umakini ikweta ya vernal, ambayo hufanyika mnamo ishirini na mbili ya mwezi wa kumi na mbili, ambayo ni Dystros (Machi), ukiangalia kwa uangalifu hadi ishirini na moja ya mwezi, isije mwezi wa kumi na nne ukaanguka wiki nyingine, na kosa likiwa limefanywa, kwa njia ya ujinga unapaswa kusherehekea pasaka mara mbili kwa mwaka, au kusherehekea siku ya ufufuo wa Bwana wetu siku**

nyingine yoyote isipokuwa Jumapili. *Anti-Nicean Fathers Juzuu 7 – Constitutions of the Apostles 07.07.09*

8. Ikiwa askofu yeyote, au mkuu wa kanisa, **au shemasi atasherehekea sikukuu ya pasaka mbele ya sherehe ya saa moja na Wayahudi, basi anyimwe.** *Anti-Nicean Fathers Juzuu 7 – Constitutions of the Apostles 07.07.09*

Kauli “kusherehekea’ likizo ya Pasaka kabla ya ikweta ya vernal na Wayahudi” inaonyesha wazi kwamba Wayahudi walikuwa wakitunza Pasaka kabla ya ikweta wakati mwingine. Njia pekee ya kufanya hivyo ilikuwa kwa ripoti ya shayiri ya abib. Viongozi wa Wakristo ambao walikuwa wakikataa Wayahudi waangalifu wa Torati walisisitiza kufanya tu sikukuu zao baada ya ikweta.

Lakini Shayiri haiaminiki sana!

Wazo la kuweka kalenda yetu juu ya ripoti za mazao kutoka Israeli inaonekana kuwa mbaya kwa wengi. Usumbufu huu wa kutegemea ripoti za mazao ya Wayahudi huko Israeli sio mpya. Kwa kweli ilimsumbua Constantine.

“Kwa maana kujivunia kwao ni upuuzi kwa kweli, **kwamba sio kwa uwezo wetu bila maagizo kutoka kwao kuzingatia mambo haya.** Kwa maana wangewezaje kuwa na uwezo wa kuunda uamuzi mzuri, ambao, kwa sababu ya hatia yao ya kuua kwa kumuua Bwana wao, wamekuwa chini ya mwelekeo, sio kwa sababu, lakini kwa mapenzi yasiyotumiwa, na wanaongozwa na kila msukumo wa roho ya wazimu ambayo iko ndani yao? Kwa hivyo ni kwamba kwa hatua hii na wengine hawana maoni ya ukweli, ili kwamba, kwa kuwa hawajui kabisa marekebisha ya kweli ya swali hili, wakati mwingine husherehekea Pasaka mara mbili katika mwaka huo huo. **Kwa nini basi tuwafuate wale ambao wamekiri katika makosa mabaya?** Hakika hatutakubali kamwe kusherehekea sikukuu hii mara ya pili katika mwaka huo huo.” *Constantine, Eusebius, Maisha ya Konstantino, Sura ya 18*

Konstantino alipata udhuru wa kuunda kalenda yake mwenyewe na asitegemee Wayahudi. Anawalaumu Wayahudi kwa kumuua Kristo kama sababu ya kutowaamini na kwamba wakati mwingine hushika Pasaka mara mbili! Hii ni kwa sababu ya ukweli kwamba wakati mwingine wakati hawapati habari ambayo inahitajika wangeshika Pasaka mara mbili ili kuhakikisha. Walitaka kupata baraka hiyo wazi na sio jambo zuri. Vizuri sio kwa Constantine.

Hillel II na Kuwafanya Warumi wawe na Furaha

Warumi kweli walijaribu kuwazuia Wayahudi kushika sikukuu. Katika karne ya 4 Hillel II alitengeneza mfumo wa Kalenda ambayo ilikuwa ya kuridhisha kwa Warumi na ingezuia ugumu.

Hillel II: Dume Mkuu (330-365); mwana na mrithi wa Yuda III. Ni mara mbili tu ambapo jina lake limenukuliwa kuhusiana na halakot: katika moja, Jose b. Abin anamwelezea sheria; katika nyingine, Hillel anataja mishnah kuanzisha sheria (Yer. Ber. ii. 5a; Yer. Ter. i. 41a). Mila inamuelezea sheria ambayo ilithibitisha faida kubwa kwa washika dini wake na wa vizazi vijavyo. Ili kusawazisha mwandamo na mwaka wa jua, na kwa hivyo kuwezesha maadhimisho ya ulimwengu ya sherehe kwa siku zilizowekwa katika Bibilia, maingiliano ya kila siku ya mwezi na mwezi kwa mwaka yalitakiwa (tazama Kalenda). Uingiliano huu uliamuliwa katika mikutano ya tume maalum ya Sanhedrin. **Lakini Constantius, kufuatia mifano dhalimu ya Hadrian, alikataza kufanyika kwa mikutano kama hiyo na uzaji wa nakala kwa madhumuni ya Kiyahudi. Jinsi ugumu wa upangaji wa kalenda ya kila mwaka ulivyokuwa unaweza kuhukumiwa kutoka kwa barua ya kushangaza iliyoandikiwa Raba, mkuu wa chuo hicho Ma atuzi, na kuhifadhiwa katika Talmud.** Ni dhahiri iliandikwa na rafiki huko Palestina ambaye alitaka kuwajulisha viongozi wa dini la Babeli hali ya Uyahudi katika nchi yao, na maazimio ya mkutano uliofanyika kwa kusudi lililoonyeshwa hapo juu. Inasomeka hivi:

(mwezi wa Ab; Sanh. 12a). “Wanafunzi wawili, wakitokea Rakkat [Tiberias; angalia Meg. 6a], walikamatwa na Tai [Warumi], kwa sababu walikuwa na vitambaa kutoka kwa Luz [uzi wa samawati au zambarau kwa pindo, the zizit]. Kwa neema ya Wenye rehema Zote na kupitia sifa zao wenyewe walitoroka. Pia, wachukuaji mzigo wa Nahshon [mchawi: tume iliyoteuliwa na dume mkuu] walitamani kuanzisha mlinzi [mwezi wa kati], lakini Washami [Warumi] hawangewaruhusu. Walakini, makamanda wa mkutano [viongozi wa baraza] walikutana [wakati mwingine] na kuweka walinzi katika mwezi ambao kuhani Haruni alikufa”

Karibu Diaspora nzima ilitegemea kwa utunzaji wa kisheria wa karamu na kufunga kwenye kalenda iliyoidhinishwa na Sanhedrin ya Yudea; lakini hatari ilitishia washiriki katika idhini hiyo na wajumbe ambao waliwasilisha maamuzi yao kwa makutano ya mbali. Kwa muda ili kupunguza sharika, Huna b. Abin (bila shaka kwa idhini, au kwa agizo, la Hillel) aliwahi kumshauri Raba asingoje uingiliaji rasmi: “Unapokuwa na hakika kuwa robo ya msimu wa baridi itaendelea zaidi ya siku ya kumi na sita ya Nisan tangaza mwaka kuwa mwaka wa kuruka, na usisite” (RH 21a). Lakini wakati mateso ya kidini yalipoendelea, Hillel aliamua kutoa kalenda iliyoidhinishwa kwa wakati wote ujao, ingawa kwa kufanya hivyo alikata

uhusiano ambao uliwaunganisha Wayahudi wa Ugawanyiko kwa nchi yao na kwa mfumo dume.

Mfalme Julian alijionyesha kuwa mwenye neema hasa kwa Hillel, ambaye alimheshimu mara nyingi. Katika barua ya kujandikia, Julian alimhakikishia urafiki wake na akaahidi kuboresha hali ya Wayahudi zaidi. Kabla ya kuanza vita na Uajemi, Julian aliliandikia makutaniko ya Kiyahudi barua ya duara ambayo aliwajulisha kuwa “ameweka ushuru wa Kiyahudi kwa moto,” na kwamba, “akitaka kuwaonyesha neema zaidi, amemshauri kaka yake, dume mashuhuri Julos, afute kile kilichoitwa ‘ushuru wa kutuma.’” <http://www.jewishencyclopedia.com/articles/7699-hillel-ii>

Kalenda mpya bila shaka ilihusisha utumiaji wa ikwinoksi ya kiasili/vernal kama ilivyoonyeshwa katika utafiti wa waanzilishi wa mfumo wa Kalenda ya Waarabuni dhidi ya Karaite. Kwa asili mfumo wa marabi ulibuniwa ili kuweka Roma yenye furaha. Ili kuifanya Roma ifurahi walihitaji kuibadilisha kutoka kwa hesabu za Kibiblia kama inavyopatikana katika Torati. Je! Hii ni sehemu ya utimilifu wa Pembe Ndogo nguvu ya kubadilisha nyakati na sheria? Ni jambo la kutafakari. Kwa mimi mwenyewe nina furaha kwamba watu wanapendezwa na karamu na hawalaani mtu yeyote kwa kufuata dhamiri yao juu ya swali hili. Kwa kweli mimi pia lazima nifuate dhamiri yangu kulingana na ukweli ulio mbele yangu.

Njia Angavu ya Mbinguni

Ingawa Samuel Snow alichapisha kwanza karatasi yake kwenye Kalenda ya Karaite mnamo Julai 21 1844, harakati hiyo haikuungana nayo hadi Agosti ya mwaka huo. Lakini wakati watu walipokubali ujumbe, Roho Mtakatifu alikuja na nguvu kubwa. Ilikuwa ni baada ya Samuel Snow kutoa tarehe ya Oktoba 22 kulingana na Kalenda ya Karaite hiyo Roho Mtakatifu akiweka muhuri wa idhini juu ya ujumbe uliopewa.

Miezi miwili baada ya kukatishwa tamaa kwa 1844 Ellen White alipokea maono yake ya kwanza ambayo yameandikwa katika kitabu *Early Writings*.

Wakati nilikuwa nikisali kwenye madhabahu ya familia, Roho Mtakatifu aliniangukia, na nilionekana kuongezeka juu na juu, juu kabisa ya ulimwengu wa giza. Niligeuka kutafuta watu Waadventista duniani, lakini sikuwapata, wakati sauti ikaniambia, “Angalia tena, na uangalie juu kidogo.” Wakati huu niliina macho yangu, nikaona njia iliyonyooka na nyembamba, iliyoinuliwa juu juu ya ulimwengu. Kwenye njia hii Waadventista walikuwa wakisafiri kwenda mjini, ambao ulikuwa mwisho wa njia hiyo. **Walikuwa na taa kali iliyowekwa nyuma yao mwanzoni**

mwa njia, ambayo malaika aliniambia ilikuwa kilio cha usiku wa manane. Nuru hii ilianguka njiani na kutoa nuru kwa miguu yao ili wasijikwae. Ikiwa walimkazia macho Yesu, ambaye alikuwa mbele yao, akiwaongoza mjini, walikuwa salama. EW 14.

Njia iliwashwa na taa kali mwanzoni mwa njia. Nuru hii ilianguka njia nzima hadi jijini. Kutembea katika nuru hii huku wakikazia macho yao kwa Yesu watakuwa salama. Malaika alimwambia Ellen White kuwa nuru hii ilikuwa kilio cha usiku wa manane. Kilio cha usiku wa manane kilikuwa ujumbe ulioletwa na Samuel Snow kuhusu Kalenda ya kuhesabu tarehe 22 Oktoba 1844.

Je! Inakuwaje kwamba Kalenda hii ingewasha njia hadi jiji? Kumbuka yafuatayo kuhusu Sabato.

Mbingu zote ziliwakilishwa kwangu kama kutazama na kuangalia siku ya Sabato wale wanaokiri madai ya amri ya nne na wanaishika Sabato. Malaika walikuwa wakionyesha masilahi yao, na kuheshimu sana taasisi hii ya kimungu. Wale waliomtaka Bwana Mungu mioyoni mwao kwa sura ya ibada ya dharti, na ambao walitaka kuboresha masaa matakatifu **katika kuitunza Sabato kwa kadiri ya uwezo wao, na kuheshimu Mungu kwa kuita Sabato kuwa ya kufurahisha - hawa ni malaika walikuwa wakibariki haswa na nuru na afya, na nguvu maalum walipewa.** 2T 704, 705

Roho wa Mungu anayekuja kila Sabato anapanuka kwenda kwenye karamu. Tazama kijitabu *Sabbath Fountain* kwa utafiti uliopanuliwa juu ya hii. Ni kupitia Kalenda ambayo tunajifunza miadi ambayo Roho Mtakatifu hutwiwa kwa kiwango kikubwa.

Matendo 3: 19-20 Tubuni basi, na mrejee, ili dhambi zenu zifutwe, wakati zile nyakati [sawa na Mo'edim] za kuburudishwa zitakuja kutoka kwa uwepo wa Bwana; (20) Naye atamtuma Yesu Kristo, ambaye mlihubiriwa zamani;

Kwa hivyo tunapojua nyakati na majira tunaweza kujua nyakati za wakati Roho wa Mungu anakuja kwa kipimo kamili. Kwa kweli ni kiasi gani cha Roho kinachotujia kinachopatikana katika Hesabu 28 na 29 kama ilivyohesabiwa katika unga na mafuta iliyochanganywa pamoja kama mkate usiotiwa chachu wakati wa Sabato, Miandamo ya Mwezi Mpya na Sikukuu. Angalia kijitabu *Living Bread from Heaven* kwa zaidi juu ya hii.

Kwa hivyo Kilio cha usiku wa manane kinapita hadi mjini kwa sehemu kwa kutupa kalenda ambayo inatuonyesha jinsi ya kupata mafuta kwa vyombo vyetu ili Bwana Arusi atakapokuja tuwe tayari kuingia naye na tusiachwe nje ya mlango . Ni wazi wale wanaochagua kutopokea mafuta haya tayari wamechagua kutokwenda kwenye karamu ya harusi. Sio Mwokozi wetu anayewaweka nje.

Kalenda ya sikukuu ilifanywa na waanzilishi wetu mwanzoni mwa harakati. Kwa kusikitisha waliweka hii kwenye rafu kwa sababu ya uelewa mbaya wa maagano. Lakini sasa tumealikwa kwenye vumbi la historia hii ya Wasabato na tujifunze kalenda ya kweli kwa watu wa Mungu katika siku hizi za mwisho.

Sehemu iliyobaki ya kitabu hiki hutoa historia ya kina ya harakati ya Ujio kutoka 1843 hadi 1844 na jinsi walivyokubali mfumo wa hesabu wa Wakaraite. Nakualika ujifunze kwa uangalifu na uone kwamba Roho Mtakatifu alimwagwa kwa nguvu kubwa mara tu Kalenda hii ilipopewa kuonyesha tarehe Oktoba 22, 1844.

Kifungu kutoka

Misingi ya Ujumbe wa Waadventista Wasabato na Utume
Sehemu ya 1 Sura ya 3 Mgogoro wa 1843-1844

Gerard Damsteegt

1977

B. “Mwaka wa 1843.”

1. Hesabu za muda

Wakati mwaka wa 1843 ulipowadia, hamu ya wamishonari wa Millerite ikawa na nguvu zaidi kuliko hapo awali, kwani huu ulikuwa mwaka wa kukomeshwa kwa unabii kadhaa wa wakati, mwaka wa kurudi kwa Kristo binafsi, na nafasi ya mwisho kwa kanisa na ulimwengu kukubali ukweli. Wamillerites walikuwa wamekubaliana kwamba “mwaka wa 1843” ulikuwa mwaka wa Ujio wa Pili. Wengine, hata hivyo, walitarajia Kristo kuja ndani ya mwaka wa kawaida wa kalenda ya Gregory (Januari 1 hadi Desemba 31, 1843), 1 wakati Miller mwenyewe alitarajia tukio hili wakati fulani kati ya Machi 21, 1843 na Machi 21, 1844. **Miller alidhani kwamba ya hesabu ya wakati “ilitokana na hesabu kutoka kwa ikweta ya kiangazi ya 1843 hadi ikweta ya kienyeji ya 1844. Baadaye mnamo mwaka wa 1843, wakati hesabu ya mwaka wa Kiyahudi ilichambuliwa zaidi, iligundulika kuwa kulikuwa na njia mbili za kuamua Mwaka wa Kiyahudi. Njia moja, hesabu ya Kirabi, ilisimamia “kuanza kwa mwaka kwa mahesabu ya angani,” na ikaanza na “siku ya kwanza ya mwezi mpya karibu na ikwinoksi ya Vernal wakati jua liko katika Aries.”** Kulingana na njia hii, mwaka wa Kiyahudi wa 1843 ulianza Aprili 1, 1843 na kumalizika mnamo Machi 20, 1844, kipindi ambacho kilianguka katika mipaka ya mwaka wa Miller. **Njia nyingine ilikuwa hesabu ya Wakaraite na ilitokana na Wayahudi wa Karaite, kikundi kidogo ambao “bado wanazingatia herufi ya sheria ya Musa, na wanaanza [mwaka] na mwezi mpya karibu na mavuno ya shayiri huko Yudea.** ni mwezi mmoja baadaye kuliko mwaka wa Rabinal [sic].” Wakaraite walisisitiza Walawi. 23:10, 11, ambayo iliwataka Wayahudi kuleta mganda wa matunda ya kwanza ya mavuno yao kwa kuhani kama sadaka ya kutikiswa mnamo tarehe 16 mwezi wa kwanza, sherehe ambayo, kwa wazi kabisa, ingeweza kuzingatiwa tu wakati shayiri mavuno yalikuwa yameiva katika Uyahudi. Kwa msingi huu, mwaka wa Kiyahudi wa Wakaraite 1843 ulianza Aprili 29, 1843 na kukomeshwa mnamo Aprili 17, 1844.

Wamillerites pia walijifunza kwamba Wayahudi wengi walifuata hesabu ya marabi kwa sababu ilikuwa muhimu zaidi kuhesabu mwaka kwa mahesabu ya angani yanayohusiana na lugha ya kawaida equinox kuliko kukomaa kwa mavuno ya shayiri huko Yudea.

Katika mwaka wa 1843 tarehe tofauti zilitazamwa kwa viwango tofauti vya kupendeza kama uwezekano wa kurudi kwa Kristo, lakini hakukuwa na maoni ya umoja juu ya yeyote kati yao. Tarehe za mwanzo kabisa zilihusishwa na kukomeshwa kwa siku 1335 za Danieli 12:12. Siku 1335 zilizingatiwa na Millerites nyingi kama zinaongeza miaka 45 zaidi ya kukomeshwa kwa siku 1290 za Danieli 12:11, tarehe ya kutambuliwa na moja ya hafla mbili wakati wa Mapinduzi ya Ufaransa. Ya kwanza kabisa ya hafla hizi ilikuwa kutekwa kwa Roma mnamo Februari 10, 1798 na jeshi la Ufaransa chini ya Jenerali Berthier. Hafla hiyo nyingine ilifanyika mnamo Februari 15, 1798, na ilionyesha “kukomeshwa kwa serikali ya kipapa na kujengwa kwa Jamhuri ya Kirumi.” Kwa hivyo, siku 1335 zilizingatiwa kuwa zinaongeza hadi Februari 10 au Februari 15, 1843. Kadri tarehe hizi zilivyokaribia, “matarajio na wengi yalikuwa juu, kwa kuamini kabisa kwamba siku kuu ya Bwana ingekuja juu ya ulimwengu.”

Kikundi cha pili cha tarehe zilizowekwa na Millerites anuwai kilihusishwa na kukomeshwa kwa siku 2300 za Danieli 8:14, tukio lililochukuliwa kuwa haswa miaka 1810 baada ya kumaliza kwa wiki 70 za Danieli 9: 24-27. Wengi waliweka kukomeshwa kwa wiki 70 wakati wa kusulubiwa kwa Kristo, wengine, huko Ascension au Pentekoste; zaidi, kulikuwa na shule mbili za mawazo juu ya tarehe halisi ya Kusulubiwa, na kusababisha seti mbili za tarehe za Kupaa na Pentekoste.

Tarehe ya kwanza kabisa ya Kusulubiwa ambayo ilivutia sana ilikuwa tarehe 3 Aprili mnamo mwaka wa 33 W.K. “wakati wengi walidhani wiki 70 zilikwisha.” Mahesabu ya angani ya James Ferguson yalifanya msingi wa tarehe hii, na kuifanya iwe miaka 1810 hadi Aprili 3, 1843. Waliozingatia maoni haya walidhani kuwa kalenda ilibadilika mnamo 1752, wakati serikali za Britain zilipopitisha kalenda ya Gregory, hazikuathiri hesabu kulingana na tarehe ya asili. Kwa hivyo, tofauti na wengine ambao watajadiliwa hapa chini, hawatakubali tarehe 14 Aprili kama tarehe ya kifo cha Kristo kama ilivyoonyeshwa na kalenda ya liturujia ya Gregori ya 1843. Wakati Kristo alishindwa kuonekana Aprili, wengine kati ya kikundi hiki ilidokeza uwezekano wa kwamba majuma 70 yalikomeshwa wakati wa kupaa kwa

Kristo, na walidhani “siku 2300 zitakwisha katikati ya Mei, ili katika kumbukumbu ya kupaa kwa Bwana wetu [Mei 14], watakatifu wapande kwenda kukutana naye katika hewa.” Furaha, wakili anayeongoza wa tarehe 3 Aprili ya Kusulubiwa, alipendelea Sikukuu ya Pentekoste. Alisema kuwa kama Kusulubiwa kulikuwa “Aprili 3, BK 33 na wiki 70 zinaonekana kumalizika ndani ya siku 50 baadaye, siku 2300 ambazo zinaenea hadi kuja kwa Kristo, miaka 1810 kutoka wiki 70, zinaonekana kumalizika mnamo tarehe 23 ya Mei, 1843, wakati huo waadilifu wana sababu ya kutarajia kukutana na Bwana wao angani.”

Wengi wa Millerites, hata hivyo, walitetea tarehe za Kusulubiwa, Kupaa, na Pentekoste kama inavyopatikana kwenye kalenda ya Gregory. Litch alisema: “Aprili 14 ilikuwa wakati unaotarajiwa na upweke mwingi na wengi. Walikuwa na ujasiri kamili kwamba hautapita bila kuleta shida zinazotarajiwa.” Wakati ulipopita walitazama tarehe nyingine inayowezekana na wakaendelea na shughuli zao za umishonari “kwa bidii zaidi kuliko hapo awali,” wakishawishika kuwa matumaini yao yangetimizwa katika kipindi chote cha mwaka. Wengine walitazamia “msimu wa Kupaa au Sikukuu ya Pentekoste kama wakati unaowezekana wa Ujio,” hauhusiani na wa tatu lakini hadi tarehe 14 Aprili.

Mpangilio uliofuata ambao ulivutia umakini wa Millerites ulitokana na umuhimu wa kitolojia wa sikukuu za Kiyahudi na ilianzishwa na Miller mwenyewe. Alisema kwamba moja “itapata sherehe zote za sheria ya kawaida ambazo zilizingatiwa mwezi wa kwanza [Abib au Nisan], au ikilinganishwa na ikweta, zilitimizwa katika ujio na mateso ya kwanza ya Kristo, lakini sikukuu zote na sherehe katika mwezi wa saba [Tishri], au ikweta ya majira ya vuli, zinaweza kutimizwa tu katika ujio wake wa pili.” Baadhi ya hoja zake zilikuwa: (1) “Patakatifu, na waabuduo na vyote vinavyohusika nayo, vilitakaswa mwezi wa saba siku ya kumi hadi ya kumi na saba” (Law. 16: 29-34); (2) “upatanisho ulifanywa siku ya kumi mwezi wa saba, na hii ni mfano wa upatanisho ambao Kristo anatufanyia sasa” (Law. 16: 1-34; Ebr. 9: 1-28); (3) “wakati kuhani mkuu alipotoka katika patakatifu pa patakatifu baada ya kufanya upatanisho, aliwabariki watu.” Law. ix.22, 23;

2 Samueli. 6:18. Vivyo hivyo kuhani wetu mkuu. Waebr. 9.28. Hii ilikuwa mwezi wa saba siku ya kumi “; (4) Sikukuu ya Vibanda (Walaw. 23:34) ilikuwa mfano wa siku kuu wakati” sauti ya Yesu itawaita waadilifu waliokufa “(Yohana. 29; 1 Thes. 4:16). Kwa sababu ya hoja hii, ambayo ilielezea Dan.

8:14 kulingana na Mambo ya Walawi na Waebrania, hakutarajia kuja kwa Kristo hadi baada ya ikweta ya msimu wa joto. Katika hatua hii ya uzoefu wa Millerite Mwezi wa saba wa mwaka wa Kiyahudi uliamuliwa zaidi na hesabu ya Ki-Rabbi, ikitoa mipaka kama mwezi huu wa Septemba 24 na Oktoba 24, 1843. Sababu moja ya ziada kwa nini kipindi hiki kilitazamwa kwa hamu kubwa ni kwamba Mwaka wa Kiraia wa Kiyahudi ulimalizika katika Wazo la Miller juu ya umuhimu wa mfano wa mwezi wa saba lilithaminiwa sana na angalau mwandishi mmoja hivi kwamba barua ilionekana katika Signs of the Times ikisema kwamba “Mwezi wa saba wa Miller utaleta mwisho. “Wakati” ikwinoksi ya vuli ilipokaribia, matarajio ya wengi yaliongezeka, kwamba Bwana angekuja katika msimu wa Sikukuu ya Vibanda.”

Uongozi wa Millerite ulikataa wazo la kurudi kwa Kristo mnamo 1847. Wale wanaotetea tarehe hii walitilia shaka maoni yaliyoshikiliwa kwa ujumla ya Kusulubiwa wakati wa kumaliza wiki 70 na walitafsiri kifungu “katikati ya juma atasababisha dhabihu na toleo kutolewa” (Dan. 9:27) kama maana kwamba Kristo alikufa katikati ya juma la 70. Wiki 70 zilimalizika “miaka 3 1/2 baada ya kusulubiwa, pamoja na maono ya Petro, wakati alionyeshwa kuwa ukuta kati ya Myahudi na Mmataifa umevunjika, na Kornelio ameongoka. Huu ndio maoni ya Wolff na wengine, ambao wanatazamia 1847 kama mwisho wa siku 2300, na mwisho wa ulimwengu.”

2. Marekebisho ya hesabu

Wakati wa 1843, kama matokeo ya uchambuzi wa uangalifu wa hesabu za wakati wa kinabii, marekebisho kadhaa yaliletwa ambayo yalikutubaliwa pole pole. Marekebisho ya kwanza yanaweza kuteuliwa kama dhana ya “mwaka mzima”. Iligundulika kuwa ilikuwa makosa kuhesabu kipindi kati ya 457 B.K. na A.D. 1843 kwa kuongeza tu takwimu pamoja kana kwamba ni nambari za kardinali. Ni nambari za upeo, hazitenganishwi na mwaka sifuri, ili mwaka mmoja tu utenganishe 1 B.K. kutoka A.D. 1. Kwa hivyo ilitambuliwa kuwa ili kupata miaka 2300 kamili, ni muhimu kwamba kuwe na miaka 457 kamili, B.K. na miaka 1843 kamili baada ya Kristo. Ni dhahiri kwamba kutoka kwa nukta fulani katika mwaka 1 B.K., hadi kufikia hatua ile ile A.D. 1, ingekuwa mwaka mmoja tu. Juu ya kanuni hiyo hiyo, kutoka kwa hatua fulani katika mwaka wa 457 B.K. hadi wakati huo huo A.D. 1843, ingekuwa miaka 2299 tu; ni bila mwaka mmoja wa miaka 2300 kamili. . . . Ikiwa, kwa hivyo, miaka 2300 ilianza kwa wakati fulani katika mwaka wa 457 B.K. hayataisha hadi wakati huo huo kufikiwa A.D. 1844.

Marekebisho ya pili yalikuwa yanahusiana na mwaka sahihi wa parousia. “Mwaka wa Kiyahudi” wa Miller kutoka Machi 21, 1843 hadi Machi 21, 1844 mwanzoni ulikubaliwa kabisa kati ya wafuasi wake. Hatua kwa hatua, **hata hivyo, kadiri uangalifu ulivyoitwa kwa hesabu tofauti za Kiyahudi, mwelekeo wa jumla wa majadiliano ulipendelea Wakaraite kuhesabu juu ya Rabbi kuwa ni ya kibiblia zaidi. Kukubaliwa kwa hesabu ya Wakaraite kuliwaongoza kusahihisha tarehe ya Kusulubiwa, kwa sababu Ferguson, ambaye hapo awali mamlaka kuu ya Millerite tarehe ya Kusulubiwa, alikuwa ametumia hesabu ya Ki-Rabbi katika kuamua.** Kwa msingi kwamba Pasaka ya Kiyahudi, kulingana na hesabu ya Kirabi, ilihifadhiwa siku ya mwezi kamili kamili baada ya ikweta na kwamba Kristo alisulubiwa siku ya Ijumaa, Ferguson alitoa tarehe ya Kusulubiwa mnamo mwaka wa 33 BK. **Kuhesabu, hata hivyo, Pasaka ilihifadhiwa mwezi kamili uliofuata mwezi mmoja baadaye, na matokeo yake kuwa haikuweza pia kuangukia Ijumaa mnamo AD 33, na kuufanya mwaka huo kuwa haiwezekani kwa Kusulubiwa.** Kwa mtazamo huu maoni ya Daktari William Hales, mchungaji na mpangilio wa wakati wa Ireland, ambaye aliamua mwaka wa Kusulubiwa kama A.D. 31 kwa msingi wa masimulizi ya kihistoria juu ya giza la jua, ulikubaliwa kwa jumla. Hale aliweka Kusulubiwa katikati ya juma la 70 (Dan. 9:27), na kufanya mwisho wa juma kuanguka mnamo AD 34. Tafsiri yake ilikubalika haswa kwa sababu ilitoshea katika mabadiliko ya mkazo kutoka mwaka wa 1843 hadi mwaka. 1844 ambayo ilikuwa ikiendelea wakati huo.

Katika msimu wa baridi wa 1843-44 marekebisho ya mwisho yaliletwa na Samuel S. Snow. Mahesabu yake yalitokana na dhana kwamba agizo “la kurejesha na kujenga Yerusalemu” (Dan. 9:25) lilikuwa limetolewa kuelekea sehemu ya mwisho ya 457 B.K. na kwamba juma la 69 (Dan. 9:25), kulingana na dhana ya “mwaka kamili”, ilimalizika katika vuli ya A.D. 27 wakati Yesu alianza huduma yake kama Masihi. Alihitimisha kwamba ikiwa basi, wiki 69 zilimalizika katika vuli ya A.D. 27, ni lini tunaweza kutarajia siku 2300 zishe hivyo? Jibu ni wazi. Toa 483 kutoka 2300, na iliyobaki ni 1817. Miaka mingi sana ilibaki kutimizwa katika vuli ya A.D. 27. Kisha ongeza kwenye tarehe hiyo, miaka hii 1817, na tunaona inatuleta kwenye msimu wa A.D. 1844.

Mahesabu kulingana na mwaka wa Ufufuo (Dan. 12:11, 12) Theluji pia ilibadilishwa hadi mwaka wa 1844; lakini ingawa alichapisha maoni yake kabla ya chemchemi ya 1844, hayakukubaliwa sana hadi wakati fulani baada ya kukatishwa tamaa kwa kwanza.

3. Kukatishwa tamaa kwa kwanza

Kalenda ya Gregory ya 1843 ilipita bila matumaini ya wengi mwanzoni mwa mwaka huo kutimizwa. Walakini, kwa sababu mwaka wa Miller na ile miaka mingine ya Kiyahudi ilikuwa haijaisha, matarajio ya kurudi karibu kwa Kristo yalibaki juu na shughuli ya umishonari haikupungua. Matangazo ya mikutano yaliletwa na kifungu “ruhusa ya kibali” au “ikiwa muda unaendelea.” Kwa kuongezea, jina la jarida kuu, Ishara za Nyakati, lilibadilishwa kwa sababu ujio wa Bwana kuwa “mlangoni” sisi “tunatangaza” njia yake kwa furaha. Kwa kuwa jarida hili lilikuwa mbele ya Herald ya kwanza ya sababu ya Advent kama ilivyotangazwa na Bwana Miller, na marafiki zake, sasa tunapokea jina linalofaa “MZIKI WA WANAOSUBIRI, na Ishara za Nyakati.” “Tutatangaza” njia ya Bwana Arusi kwa neno la kinabii, kama Mungu atatupatia nuru, na tutaona “ishara za nyakati,” ambazo zinaonyesha tukio lililokaribia.

Kabla tu ya kukatishwa tamaa katika machipuko ya 1844, wahariri wa Advent Herald walichukua jina “Wasabato” kama jina linalofaa kwa wale wanaoshiriki katika harakati ya Millerite. Sababu ya hiyo ilikuwa kama ifuatavyo:

Urahisi na mahitaji ya haki kwamba tunapaswa kuwa na jina ambalo litawasilisha kwa ulimwengu kama wazo la kweli la msimamo wetu tofauti na ule wa wapinzani wetu, kama inaweza kuwa. Hatuna pingamizi hasa kwa kuitwa “Millerites,” jina la sasa linatumika kwetu na wale ambao wana tabia ya kutumia majina ya utani, katika kuzungumza juu ya majirani zao; lakini kuna wengi wa idadi yetu ambao hawaamini na Bwana Miller katika maelezo kadhaa muhimu. Pia ni matakwa yake maalum kwamba hatupaswi kutofautishwa na jina hilo. “Waumini wa kuja kwa Kristo karibu” - ambayo ingeelezea wazo la kweli, ni ndefu sana. Wasabato, ujio wa kibinafsi (au ujio) wa Bwana wetu Yesu Kristo unaeleweka, ni rahisi na sahihi. Urahisi wake ni wa kutosha. Pia ni sahihi, kwa sababu inaashiria msingi halisi wa tofauti kati yetu na mwili mkubwa wa wapinzani wetu.

Ingawa hesabu ya Wakaraite ambayo ilionyesha mwisho wa mwaka wa Kiyahudi kwenye mwezi mpya mnamo Aprili 17, 1844, ilipendekezwa katika majarida makuu ya Millerite, waumini wengi walitazama Machi 21, 1844 kama wakati wa kurudi kwa Kristo. Nje ya harakati ya Millerite Machi 21 ilijulikana sana na kulikuwa na “matarajio ya jumla ya kuangushwa kabisa kwa mfumo mzima wa Uadventista” katika tarehe hiyo. Mara tu baada ya kupita, Miller aliandika kwamba “wakati, kama nilivyohesabu, sasa umejazwa; na

ninatarajia kila dakika kuona Mwokozi akishuka kutoka mbinguni. Sasa sina cha kutafakari isipokuwa tumaini hili tukufu.” Tamaa hiyo ilikuwa ya kweli na ilikubaliwa na wengi (pamoja na Miller), ambao walikiri makosa yao kwa ukweli. Walakini, wengi walibaki waaminifu kwa matarajio ya karibu ya kurudi kwa Kristo, na viongozi wangeweza kusema kwamba “imani yetu haiyumba kuhusu heshima ya ukweli wa matukio hayo kuwa tayari kutuangukia wakati wowote. Na hii hatuwezi kukata tamaa kamwe.” Sio tu Millerites, lakini pia “Millerites” wa Kiingereza walipata tamaa wakati ujio wa pili haukutokea katika chemchemi ya 1844.

Sababu mbalimbali zinaelezea ukweli kwamba imani ya wengi ilibaki imara. Kwanza, ingawa wengi wa Millerites walikuwa na hakika kwamba Ujio wa Pili utafanyika wakati wa mwaka wa 1843, kulikuwa na maoni anuwai juu ya tarehe maalum. Majarida ya Millerite yaliona vikali dhidi ya kuweka tarehe maalum; lakini, uhuru wa kujieleza ulikuwa mkubwa sana, hivi kwamba makala zilichapishwa kutetea nyakati maalum. Utofauti huu wa maoni ulizuia kujiamini kupita kiasi kwa kipengee cha wakati maalum. Pili, marekebisho anuwai ya wakati yaliletwa ambayo, ingawa hayakukubaliwa kwa jumla wakati wa 1843, iliepuka msimamo wazi sana. Miongoni mwa haya, kama tulivyoona, yalikuwa: (1)**Yale maongezi ya Kirabi yakilinganishwa na ya Karaite pamiya na namna yalivyoelekezea kuangiwa kwa Yesu jambo ambalo lilitilia shaka kumalizika kwa zile wiki 70 kama njia ya kumaliza siku 2300**; (2) kuanzishwa kwa dhana ya “mwaka kamili”, ambayo ilisababisha mabadiliko ya msisitizo kutoka mwaka 1843 hadi mwaka 1844. Mwishowe, kulikuwa na dokezo la Miller wiki kadhaa kabla ya Machi 21, 1844, kwa ucheleweshaji unaowezekana: “Ikiwa Kristo anakuja, kama tunavyotarajia, tutaimba wimbo wa ushindi hivi karibuni; ikiwa sivyo, tutatazama, na kuomba, na kuhubiri mpaka atakapokuja, kwa maana muda wetu, na siku zote za unabii, zitakuwa zimetimizwa.”

C. Kilele cha Shughuli za Wamishonari wa Miller

1. “Siku ya 10 ya mwezi wa saba.”

Muda mfupi baada ya kukatishwa tamaa kwa kwanza, Wamillerites walipata maelezo ambayo yalisaidia kudumisha imani yao katika ujio wa pili wa pili kupitia tafsiri yao ya Habakuki. 2: 3 ambayo ilipendekeza kucheleweshwa:

“Kwa maana maono haya ni kwa wakati uliowekwa, lakini mwisho” [wa vipindi vya kinabii] “yatasema na hayatasema uwongo; ingawa inakawia,”

[zaidi ya kukomeshwa kwao dhahiri] “subiri; kwa sababu” [wakati zimetimizwa] “hakika itakuja, haitakawia.”

Wakati baada ya kukatishwa tamaa Wamillerite wengi walipokataa imani zao za zamani, waaminifu walitafsiri ucheleweshaji huo kama njia ya kuwatakaswa waumini wa Advent ili “wawezeshwe kujua ni nani angependa kuja kwa Bwana.” Waliita kipindi hicho baada ya Machi 21, 1843 wakati wa kuchelewesha “wakati Bwana arusi anakaa-Math. 25.5, ambao ufalme wa mbinguni unapaswa kufananishwa wakati ‘mtumishi yule mwovu [kumekuwa na kutofaulu kwa wakati huo] sema moyoni mwake, Bwana wangu anachelewesha kuja kwake. “Kipindi hiki pia kiliteuliwa kama” kitambo kidogo “(Waebr. 10:37),” haraka “(Ufu. 11:14),” wakati wa kusubiri “(Waebrania 2: 1, 4), na “siku” (Waebr. 10:25).

Mara tu kufuatia shughuli ya kimishonari ya kukatishwa tamaa ya chemchemi ilipunguzwa, lakini Kilio cha Usiku wa Manane na Saa ya Hukumu iliendelea kuhubiriwa lakini bila kusesitizwa kwa kipindi cha wakati maalum. Dhamira ya kimishonari sasa ilikuwa kushawishi watu kuishi “kwa utayari wa daima na matarajio ya kila wakati ya kuja kwa Bwana.”

Baada ya miezi kadhaa, mpangilio wa wakati uliofafanuliwa na theluji uliamsha umashuhuri wa Millerites wengi. Tayari mnamo Februari 1844, kwa msingi wa kwamba wiki ya 69 (Dan. 9:27) ilimalizika mnamo msimu wa AD 27, alihesabu kuwa Ujio wa Pili utafanyika katika msimu wa 1844. Mnamo Mei 1844 Snow alihesabu mwisho wa siku 2300 katika msimu wa vuli wa 1844 kwa sababu ya maoni yake kwamba Kusulibiwa kulitokea katikati ya juma la 70 mnamo chemchemi ya AD 31 na wiki ya 70 iliyokamilishwa katika msimu wa AD 34.

Ilikuwa mnamo Agosti, 1844, kwamba theluji ilitoa kilio cha mara kwa mara, Kilio cha Kweli cha Usiku, kwa kusudi maalum la kutangaza ujumbe huu. Katika ufafanuzi wake Snow alidhani kwamba kuanza kwa siku 2300 na wiki 70 ilibidi iwe ya tarehe tangu “kutangazwa na kutekelezwa” kwa amri (Dan. 9:25) huko Yudea na sio tangu wakati amri hiyo ilipoweka amri ilitolewa kwanza. Wakati wa utekelezaji wa amri hiyo alipata kama ifuatavyo:

Kutoka kwa Ezra 7:8, 9 tunajifunza kwamba Ezra alianza kwenda [kwenda Yerusalemu] siku ya kwanza ya mwezi wa kwanza, na alifika Yerusalemu siku ya kwanza ya mwezi wa tano, katika mwaka wa 7 wa Artashasta, B.K. 457. Alipofika Yerusalemu, aliteua mahakimu na majaji, na kulirejesha Jumuiya ya

Madola ya Kiyahudi, chini ya ulinzi wa mfalme wa Uajemi, kama alivyoidhinishwa kikamilifu kufanya kwa amri ya Artashasta. Hii lazima ilihitaji muda kidogo, na inatuleta kwenye hatua wakati, urejeshwaji ulipotekelezwa, ujenzi wa barabara na ukuta ulianza. Wiki 70 zimegawanywa katika sehemu tatu: wiki 7, wiki 62, na wiki 1-angalia Dan. 9.25. Uunganisho unaonyesha kuwa wiki 7 zilitengwa kwa ujenzi wa barabara na ukuta. Kwa hivyo walianza walipoanza kujenga, katika msimu wa vuli wa B.K. 457; kutoka wakati huo, miaka 2300 hufikia vuli ya A.D. 1844.

Njia nyingine ya kudhibitisha hesabu ya theluji kulingana na uhusiano kati ya tarehe ya Kusulubiwa na kumaliza kwa wiki 70. Kukomeshwa kwa wiki ya 69 aliweka wakati wa “udhahirisho wa Masihi” wakati “Yesu alianza kutangaza injili huko Galilaya, katika msimu wa vuli wa A.D. 27.” Miaka mitatu na nusu baadaye, katikati ya juma la 70 (Dan. 9:27), “Yesu alisimamisha dhabihu na dhabihu kwa kujitoa kama Mwana-Kondoo, bila doa, kwa Mungu juu ya msalaba.” **5 Snow alikubali maoni ya Dk Hales kwamba Kusulubiwa kulitokea katika chemchemi ya A.D. 31 na kusema kwamba ilithibitishwa na hesabu ya Wakaraite.** Agano la Dani. 9:27 alijitambulisha na “agano jipya, yaani injili” wakati uthibitisho wake uliashiria kuanzishwa kwake “kwa msingi thabiti” wakati wa juma la 70, wakati “agano lilithibitishwa nusu ya wiki na Kristo, na nusu nyingine na yake mitume. “ Kukomeshwa kwa juma la 70 kulitokea katika vuli ya

A.D. 34 wakati Paulo aligeuzwa na kuwa shahidi wa mwisho wa kitume kuthibitisha agano. Kuanzia mwisho wa juma la 70 alifika kwenye msimu wa 1844:

Wakati Yesu Kristo alisulubiwa katikati au katikati ya juma, na siku ya Pasaka, ambayo ilikuwa siku ya kumi na nne ya mwezi wa kwanza, inafuata kwamba juma lilianza mwezi wa 7 wa AD 27, na kumalizika mnamo 7 mwezi wa AD 34. . . Na kutoka mwezi wa 7 A.D. 34, miaka 1810 iliongezeka hadi mwezi wa 7 wa A.D. 1844.

Ingawa hesabu hizi zilionyesha msimu ambao Ujio wa Pili utafanyika, tarehe halisi iliamuliwa na Snow kupitia hoja ya kitolojia ambayo ilikuwa imeelezwa na Miller zaidi ya mwaka mmoja uliopita. Miller alikuwa ameonyesha kwamba sikukuu za Kiyahudi zilikuwa aina ambazo zingetimizwa na Kristo wakati wa Ujio wake wa Kwanza na wa Pili. Kulingana na Snow, aina za lugha ambazo zilikuwa zimetimizwa katika Ujio wa Kwanza zilikuwa: (1) Pasaka na

mfano wake katika kifo cha Kristo kama Mwanakondoo wa Pasaka (1 Wakor. 5: 7); (2) kutolewa kwa matunda ya kwanza ya mavuno asubuhi baada ya Sabato (Law. 23: 6, 7, 10, 11) na mfano wake katika ufufuo wa Kristo kama matunda ya kwanza kutoka kwa wafu (1 Wakor. 15: 20-23); (3) Sikukuu ya Wiki (Walaw. 23:15, 16), inayoonekana kama kumbukumbu ya kushuka kwa Bwana juu ya Mlima Sinai wakati wa kutolewa kwa Sheria, na mfano wake katika kushuka kwa Roho Mtakatifu siku ya Pentekoste. Walakini, aina za vuli ambazo zilizingatiwa katika mwezi wa saba wa mwaka wa Kiyahudi hazijatimizwa kamwe katika mfano. Ufafanuzi pekee wa hii alipata katika dhana kwamba zinapaswa kutimizwa katika Ujio wa Pili. Ilikuwa ni aina ya Siku ya Upatanisho, Yom Kippur, ambayo ilisababisha Snow kukokotoa tarehe halisi ya kurudi kwa Kristo, akisema kwamba Siku ya Upatanisho, siku ya 10 ya mwezi wa saba, kuhani mkuu aliingia zaidi mahali patakatifu pa hema, akiwasilisha damu ya mhasiriwa mbele ya kiti cha rehema, na baada ya siku hiyo hiyo akatoka na kubariki mkutano wa Israeli uliokuwa ukingojea. Tazama Law. 9.7, 22, 23, 24, na Walaw. Sura ya 16; Waebr:1-6, na 9.1-12, 27, 28. Sasa jambo muhimu katika aina hii ni kukamilika kwa upatanisho wakati wa kuhani mkuu kutoka mahali patakatifu. Kuhani mkuu alikuwa mfano wa Yesu Kuhani wetu Mkuu; mahali patakatifu sana, mfano wa mbingu yenyewe; na kutoka kwa kuhani mkuu mfano wa ujio wa Yesu mara ya pili kuwabariki watu wake wanaosubiri. **Kama ilivyokuwa siku ya kumi ya mwezi wa 7 [hesabu ya Wakaraite], ndivyo siku hiyo Yesu atakuja, kwa sababu hakuna hata nukta moja ya sheria itakayoshindikana. Yote lazima yatimizwe.**

Ilikuwa ni imani ya jumla kwamba Kristo, kama Kuhani Mkuu wa mfano, alikuwa ameingia mahali patakatifu sana patakatifu pa mbinguni baada ya kupaa kwake kufanya kazi Yake ya maombezi. Wamillerites walihitimisha kuwa, baada ya kukamilika kwa huduma hii, Kristo atatoka mahali patakatifu sana kubariki watu Wake, kama vile, kulingana na ufafanuzi wao, kuhani mkuu wa patakatifu pa kidunia alifanya baada ya kumaliza huduma yake ya upatanisho, siku ya 10 ya mwezi wa saba.

2. Kilio cha “Kweli Usiku wa Manane.”

Kwa miezi kadhaa mahesabu ya Snow yalisababisha umakini mdogo. Kwenye mkutano wa kambi ya Exeter (Agosti 12-17, 1844), hata hivyo, tarehe yake halisi ya kurudi kwa Kristo iliwachochea Wamillerite wengi kwa shauku kubwa, ikileta bidii yao ya umishonari. Jibu lao kwa ujumla lilikuja kujulikana kama harakati ya Mwezi wa Saba. Ingawa viongozi wa Millerite walitambua

thamani fulani katika msimamo wa Snow, walikuwa na wasiwasi juu ya msisitizo uliowekwa upya kwa wakati na walisema kwamba “kwa mtazamo wa uhakikisho wa Mwokozi wetu, kwamba hatujui” siku au saa, “au kama wengine waliisoma, hakuna mtu ‘anayeifanya ijulikane,’ tunapaswa kusita kabla ya kuhisi tumeidhinishwa kujaribu “kutangaza” siku hiyo hiyo.” Wiki kadhaa kabla ya hafla iliyotarajiwa, hata hivyo, viongozi hao walijiunga na harakati ya Mwezi wa Saba na waliruhusu maoni ya Snow ichapishwe katika majarida makubwa ya Millerite na wakaunga mkono kabisa. Baada ya ushawishi wa Snow juu ya “Millerites” wa Uingereza pia walizingatia mada ya siku ya 10 ya mwezi wa saba.

Uamsho huu wa shauku wa biashara ya kimishonari ulitafsiriwa kama utimilifu halisi wa mfano wa mabikira kumi wa Mt. 25 na ilitambuliwa kama Kilio cha Kweli cha Usiku wa Manane. Kulingana na Storrs, Kilio cha usiku wa manane kilichotangazwa hapo awali kilikuwa “lakini kengele. SASA YULE HALISI ANASIKA: na Ah, saa hiyo ya huzuni.” Alitafsiri mabikira kumi wa mfano sio kama anawakilisha wanadamu kwa jumla kama vile Miller alivyofanya, lakini kama “wanaojiamini kuwa waumini katika ujio wa ‘1843.’” Baada ya kukatishwa tamaa kwa mara ya kwanza, alihisi kwamba mabikira waliingia katika muda wa kusubiri kwa sababu wote walisinzia na kulala juu ya mada ya wakati halisi wa Ujio wa Pili, lakini Kilio cha Kweli cha Usiku wa Manane kiliwaamsha usiku wa manane ili waamini katika kurudi kwa Kristo karibu wakaanza kutafuta Biblia zao ili kudhibitisha uhalali wa ufahamu mpya katika tarehe halisi ya parousia.

Storrs alisema kwamba mfano huo ulitoa mpangilio wa wakati wa kukawia na ufafanuzi wa Kilio cha Kweli cha Usiku wa Manane cha harakati ya Mwezi wa Saba. Wakati wa kuchelewesha, alisema, utadumu kwa nusu mwaka, kwa sababu, Bwana wetu anasema “katikati ya usiku,” wakati Bwana arusi alikaa. Maono haya yalikuwa ya “asubuhi 2300 jioni,” au siku. “Jioni,” au usiku ni nusu ya moja ya siku hizo za kinabii, na kwa hivyo ni miezi sita. Huo ni urefu wote wa muda wa kukawia. Kilio kikuu cha wakati kilianza katikati ya Julai, na kimeenea kwa kasi kubwa na nguvu, na kinahudhuriwa na onyesho la Roho, kama vile sikuwahi kushuhudia wakati kilio kilikuwa “1843.” Sasa ni halisi, “nendeni mkamlaki.”

Kwa hivyo, kipengee cha wakati “usiku wa manane” (Mt. 25: 6) kilitafsiriwa katika muktadha wa siku 2300 za Dani. 8:14 na kanuni ya siku ya mwaka. Kuanza kwa muda wa kukawia aliokuwa nao mnamo “Machi au Aprili” 1844

na kumaliza mwezi wa 10 wa mwezi wa saba sio “mbali zaidi kuliko Oktoba 22 au 23: inaweza kuwa mapema zaidi.” **Storrs alisema kuwa Usiku wa Manane wa Kweli**

Kilio kilianza “usiku wa manane” katikati ya muda wa kukawia katika “sehemu ya mwisho ya Julai,” wakati Mungu alipoweka kilio hiki ndani ya mioyo ya baadhi ya watumishi wake, na waliona, kutoka kwa Bibilia, kwamba Mungu alikuwa ametoa mfuatano wa matukio ya muda wa kukaa, na urefu wake. Hapo ndipo, mnamo 25 ya Mat .- “Usiku wa manane kulisikika kilio, TAZAMA BWANA WA HARUSI ANAKUJA; NENDA KWENYE KUKUTANE NAE.” Hapa ndio sisi - onyo la mwisho sasa linasikika!

Ilikuwa ni kuweka kihistoria mfano wa Mt. 25 ambayo iliwapa Wamilleris imani ya kwamba walitimiza sehemu muhimu katika kukamilisha historia ya wokovu. Kujitambulisha kwao kwa wale wanaoshiriki katika harakati za Mwezi wa Saba na mabikira katika mfano huo kunaelezea kwa kiwango kikubwa kwanini ukaribu wa kuja kwa Kristo haukupunguza shughuli zao za umishonari. Katika mfano wale mabikira waliolala waliamshwa kupitia tangazo la kilio cha usiku wa manane kuhusu kuja kwa Bwana Arusi. Kwa wale wanaohubiri Kilio cha Kweli cha usiku wa manane hii ilionyesha kuwa, na ujumbe wao wa wakati dhahiri wa kuja kwa Bwana Arusi, walikuwa na jukumu la kuamsha mabikira waliolala. Ilikuwa hasa uelewa huu wa kibinafsi wa kuwa washiriki katika harakati ya kinabii ambayo ilibadilisha matarajio yao ya bidii ya eskatolojia kuwa shauku ya bidii ya kimisionari. Kwa hivyo Storrs angeweza kuripoti kwamba onyo hili la mwisho liliendelea wakati wa Septemba 1844 “na kasi ya umeme.” Kuhusu athari zake kwa waumini alisema:

Ambapo kilio hiki kinashika moyo, wakulima huacha mashamba yao, na mazao yao yamesimama, kwenda nje na kupiga kengele-na mafundi kwenye maduka yao. Kuna kilio kali na machozi, na kujitolea kwa wote kwa Mungu, kama vile sikuwahi kushuhudia. Kuna ujasiri katika ukweli huu kama vile haujawahi kuhisiwa katika kilio cha awali, kwa kiwango kile kile; na utukufu wa kulia au kuyeyuka ndani yake ambao hupita ufahamu wote isipokuwa kwa wale ambao wameihisi.

Wakati huu hata “masanduku ya tumbaku na ugoro, na mabomba” yilitolewa kafara, matumizi yao yakizingatiwa “tabia ya uvivu na yenye dhambi” ambayo haikunufaisha mwili wala kumtukuza Mungu.

Haionekani kwamba walifikiria kutangazwa ulimwenguni kwa Kilio cha Kweli cha Usiku wa Manane (wakati ni mfupi sana), lakini wengi walifanya kadiri iwezekanavyo kuonya wengine. Lengo kuu na kusudi la ujumbe huu wa mwisho wa onyo, kulingana na Storrs, ilikuwa kuwaamsha mabikira waliolalawale ambao walikuwa waumini wa ujumbe wa Ujio mnamo 1843. Kuhusiana na wokovu wa mwanadamu hisia ya jumla kati ya washiriki katika Mwezi wa Saba harakati inaonekana kuwa wale waliompenda Kristo na kuonekana Kwake wangeonyesha ukweli kwa kukubali ujumbe wa kurudi kwa Kristo kwa karibu na kujitenga na Babeli iliyoanguka kabla ya mlango wa majaribio kufungwa na hatima ya maisha ya wanadamu kurekebisha milele.

3. Tamaa ya pili au kubwa

Muda mfupi kabla ya hafla iliyotarajiwa karibu Millerite wote walishiriki katika kutangaza Kilio cha Kweli cha Usiku wa Manane cha harakati ya Mwezi wa Saba, na ilisemekana kwamba “wakati umepokelewa karibu na Waadventista wote.” Miller alitarajia kuwa wakati wa majaribio kwa wanadamu utakoma siku chache kabla ya Oktoba 22, akisema, “Nina nguvu kwa maoni yangu kwamba [Oktoba 13] ijayo atakuwa mtenda dhambi wa siku ya mwisho wa Bwana atakuwa katika majaribio na ndani ya siku kumi au kumi na tano kutoka hapo watamwona, ambaye wamemchukia na kumdharau. “ Mnamo tarehe 16 Oktoba, wahariri wa Advent Herald walielezea maoni yafuatayo:

Tunahisi kuwa tumefika katika mzozo mkubwa kabisa na wenye huzuni; na kutokana na nuru tuliyonayo, tumefungwa kwa kusadiki kwamba siku ya kumi ya mwezi wa saba lazima ilete mwonekano mtukufu wa Mungu mkuu na Mwokozi wetu Yesu Kristo. Kwa hivyo tunahisi kuwa kazi yetu sasa imemalizika, na kwamba tunachohitajika kufanya ni kwenda nje kukutana na Bwana Arusi, na kupunguza taa zetu ipasavyo. . . . Sasa tunahisi kuwa malumbano yetu yamekwisha, kwamba vita vimepiganwa, na vita vyetu vimemalizika. Na sasa tunataka kujinyenyekeza chini ya mkono wenye nguvu wa Mungu ili tukubaliwe wakati wa kuja kwake.

Wakati Jumanne, Oktoba 22, ilipita, Wamillerites walipata tamaa kubwa sana ambayo inaweza kuelezewa vyema na wale ambao waliipata. Hiram Edson, Mmillerite mwenye asili ya Kimethodisti, alisema: Matarajio yetu yaliongezeka juu, na kwa hivyo tukamtazamia Bwana wetu anayekuja mpaka saa ilipofika saa 12 usiku wa manane. Siku hiyo ilikuwa imepita na tamaa yetu

ikawa hakika. Matumaini na matarajio yetu mazuri yalilipuka, na roho kama hiyo ya kulia ilitujia kama vile sikuwahi kupata hapo awali. Ilionekana kuwa kupoteza marafiki wote wa kidunia kungekuwa hakuna kulinganisha. Tulilia, tukalia, hata alfajiri. Niliwaza moyoni mwangu, nikisema, Uzoefu wangu wa ujio umekuwa tajiri na mkali zaidi ya uzoefu wangu wote wa Kikristo. Ikiwa hii ilikuwa imeonekana kutofaulu, uzoefu wangu wote wa Kikristo ulikuwa na thamani gani? Je! Biblia imeshindwa kuwa ya kufaulu? Je! Hakuna Mungu, hakuna mbingu, hakuna mji wa dhahabu, hakuna paradiso? Je! Haya yote ni hadithi tu ya kijanja? Je! Hakuna ukweli wowote kwa tumaini letu la kupendeza zaidi na matarajio ya vitu hivi? Na kwa hivyo tulikuwa na kitu cha kuhuzunika na kulia, ikiwa matumaini yetu yote mazuri yangepotea.

Baadhi ya Millerites walikataa imani zao na labda walirudi kwenye makanisa yao ya zamani au walikataa kabisa imani ya Kikristo. Walakini, wengi wa wale ambao walikuwa wamejitenga na makanisa walibaki waaminifu, wakingojea kurudi kwa Kristo ambayo inaweza kutokea wakati wowote. Sasa umakini wao mwingi ulielekezwa kwa kutiana moyo na kutafuta ishara ambazo zingeyonesha uzinduzi wa Ujio wa Pili.

D. Muhtasari

Wakati wa kipindi cha 1843-44 mabadiliko yalifanyika katika ekleolojia ya Wamillerites. Wazo la Babeli lilitengenezwa kitheolojia kuhusiana na Kanisa la Kirumi Katoliki na makanisa ya Kiprotestanti. Kukataliwa kwa tangazo la Kilio cha Usiku wa Manane, ujumbe wa Saa ya Hukumu, na maoni ya wapinga-Miller yanayokua kwa kasi kati ya Waprotestanti yalisababisha hitimisho kwamba makanisa yao hayakuwa tu sehemu ya Babeli bali kwamba anguko la Babeli lilikuwa ukweli wa sasa. Hii iliongeza mwelekeo mpya kwa tangazo la ujumbe wa Millerite: wito kwa watu wa Mungu kujitenga na Babeli.

Katika kipindi hiki cha mzozo majaribio kadhaa yalifanywa kugundua tarehe sahihi ya kurudi kwa Kristo, na mifumo anuwai ya uchumba iliajiriwa kuamua mipaka yote ya mwaka wa 1843 na wakati maalum ndani ya mwaka huo wakati Ujio wa Pili utatokea. Mipangilio kadhaa ya wakati ilifanywa wakati wa mwaka huo. Kushindwa kwa mpangilio wa wakati hakukupunguza matumaini na bidii ya kimishonari ya wengi wa Millerite kwa sababu walikuwa na hakika kwamba Ujio wa Pili ulipaswa kufanyika ndani ya 1843. Kila kutofaulu kuliwaleta karibu na parousia, ikimaanisha kuwa wakati ujao ungeonekana kwa matarajio makubwa kuliko yale ya awali. **Matarajio haya yalitafsiriwa katika ujumbe wa kuonya wengine juu ya hafla zijazo kwa sababu**

walitambua jukumu lao kwa wokovu wa wanadamu. Kwa hivyo mipangilio hii ya wakati ilichukua sehemu muhimu katika shughuli ya umishonari. Mwishowe mwisho wa mwaka 1843 ulipita bila kuonekana kwa Christ Millerites alipata tamaa ya jumla. Kwa wengine ufikiaji wao wa misheni ulipungua. Marekebisho zaidi ya mahesabu ya wakati na utafiti wa utakaso wa patakatifu kwa kuzingatia athari ya typological ya Siku ya Agano la Kale la Upatanisho kwa huduma ya ukuhani mkuu wa Kristo ilisababisha harakati muhimu zaidi ya kuweka wakati-harakati ya Mwezi wa Saba-ambayo ilitabiri ujio wa pili kutokea mnamo Oktoba 22, 1844, siku ya 10 ya mwezi wa saba wa mwaka wa Wakaraite wa Kiyahudi. Harakati hii, ambayo ilileta uamsho mkubwa wa shauku ya kimishonari, ilitambuliwa kama Kilio cha Kweli cha Usiku wa Manane na kutafsiriwa kama kutimiza mfano wa mabikira kumi. Wakichochea na hoja zenye kushawishi, Wamillerites walikwenda katika jaribio la mwisho kutangaza ujumbe wao wa onyo. Wakati Kristo hakurudi kwa wakati uliotabiriwa, tamaa ya pili au kubwa ilikuwa ukweli.

Harakati ya Mwezi wa Saba, Kilio cha Usiku wa Manane na Kalenda ya Wakaraite

Kati ya harakati zote kubwa za kidini tangu siku za mitume, hakuna hata moja iliyo huru kutoka kwa kutokamilika kwa wanadamu na hila za Shetani kuliko ile ya vuli ya 1844. Hata sasa, baada ya miaka mingi kupita, wote walioshiriki katika hiyo harakati na ambao wamesimama kidete juu ya jukwaa la ukweli bado wanahisi ushawishi mtakatifu wa hiyo kazi iliyobarikiwa na wanashuhudia kwamba ilikuwa ya Mungu. GC p. 402.

Wakati nilikuwa nikisali kwenye madhabahu ya familia, Roho Mtakatifu aliniangukia, na nilionekana kuongezeka juu na juu, juu kabisa ya ulimwengu wa giza. Niligeuka kutafuta Waadventista duniani, lakini sikuwapata, wakati sauti ikaniambia, “Angalia tena, na uangalie juu kidogo.” Wakati huu niliinua macho yangu, nikaona njia iliyonyooka na nyembamba, iliyoinuliwa juu juu ya ulimwengu. Kwenye njia hii Waadventista walikuwa wakisafiri kwenda mjini, ambao ulikuwa mwisho wa njia hiyo. **Walikuwa na taa kali iliyowekwa nyuma yao mwanzoni mwa njia, ambayo malaika aliniambia ilikuwa kilio cha usiku wa manane. Nuru hii ilianguza njiani na kutoa nuru kwa miguu yao ili wasijikwae.** Ikiwa walimkazia macho Yesu, ambaye alikuwa mbele yao, akiwaongoza mjini, walikuwa salama. Maandishi ya Mapema ukurasa wa 14